

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
RÉTI FERENC

Szerkesztőség:
II. kerület, Rózsa-utca 7. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-tér 2. szám.

II. évfolyam.

Csongrád, 1904. június 12.

24. szám.

A mezőgazda feladata.

A mezőgazda feladata nemcsak abból áll, hogy több vagy kevesebb földjét úgy-ahogyan megszántsa és úgy-ahogyan bevesse, egy-két darab ilyen-amolyan jószágát etesse, hanem abból, hogy okszerűleg, öntudatosan és szorgalmasan űzze a mezőgazdasági iparnak minden ma ismert ágát. Mert különben, sem mint mezőgazda, sem mint állampolgár hivatásának nem felel meg, sem magánéletének terhéért, sem közterheit elviselni képes nem lesz.

És mit látunk, ha vizsgáljuk a magyar mezőgazda, különösen a kiscgazdának gazdálkodását.

A legnagyobb részt úgy gazdálkodik, mint a dédapja. Ha neki valaki okos tanácsot ad, ha magyarázza, hogy így vagy amúgy kellene gazdálkodni, vagy kineveti, vagy egész dühvel visszaütésíti a jó tanácsot.

Nem akarja levetkezni azon rossz természetet, melyre vonatkozólag mondva volt és írva van, hogy: a magyart csak erővel lehet boldogítani.

Pedig ha gondolkozik az a kis magyar gazda, be kell látnia, hogy egészen más világ volt, midőn az ő dédapja gazdálkodott. Annak földje több volt mint neki, kiadása pedig százszor kevesebb volt mint neki. Annak a felesége és leánya, de ő maga is a maga szötte, fonta, csinálta ruhákban járt, — ahhoz nem járt el a különféle rendű és rangú végrehajtó és annak földjére még a harmat is sűrűbben szállott le. Akkor még uralkodott a világpiacon a magyar búza, volt legelő elég; azt a kis pénzt tehát, amelyre annak szüksége volt, nagyon könnyű volt előteremteni.

Ma azonban már más világ van. Ma már nem a régi egyoldalú gazdálkodást kell folytatnia a magyar kiscgazdának. Hanem a baromfi-, méh-, sertés-, szarvasmarha- és iótenyésztést is kell és pedig okszerűleg űznie. És pedig nemcsak azért, hogyha esetleg gabonája nem terem, gazdálkodása más ágának jövedelmével segítsen magán, hanem azért is, mert a tapasztalat bizonyítja, hogy az állattenyésztés sokkal nagyobb hasznot ad a gazdálkodó embernek, mint a gabonaneműek termesztése.

De még ez utóbbi érdekében is feltétlenül szükséges, hogy a gazdálkodó ember minden erejét az állattenyésztésre fordítsa. Mert földjének jó trágyázása nélkül nem remélhet még közepes termést sem.

A felsoroltak dacára véghetetlen elszomorító dolog, hogy a magyar kiscgazdák még sem akarják a feljök nyújtott segítő jobbot elfogadni.

Néhány hét óta folyik a mozgalom Csongrádon az iránt, hogy a szarvasmarhatenyésztés és ezzel kapcsolatban a kiscgazda részére egy új és biztos jövedelmi forrás nyitása érdekében állítsák fel egy tejszövetkezetet, melynek segítségével a kiscgazdák értékes tejelő fajteheneknek birtokába jussanak és azokkal értékes szarvasmarhákat tenyészessenek egyfelől, másfelől pedig maguknak napról-napra pénzt keressenek a szövetkezetbe beszállítandó tejnek árával: és gazdálkodó polgártársaink még sem igyekeznek belépni a tejszövetkezetbe. Aminek oka nem lehet más, minthogy még mindezekig nincsenek tisztában azon kiszámíthatatlan előnyökkel, melyeket a tejszövetkezetbe lépés által maguknak biztosíthatnak.

El nem gondoljuk, hogy minden egyes jó tejelő, szép, erős borjúk nevelésére képes tehén évente legalább 300 forint tiszta hasznot ad. És így csak két tehenet tartson az a kiscgazda tanyáján, már 500—600 forint tiszta haszna van a teheneltartásból és borjúnevelésből.

Hátha még a lefölezött tejjel malacokat is nevel, tekintve azt, hogy a tejtáplálék a növendéksertés növelését és fejlődését nagyban előmozdítja; ki sem számítható egykönnyen az a véghetetlen és sokoldalú haszon, amelyben a gazdálkodó ember a tejszövetkezet által részesülni fog.

Álljunk tehát össze és tömörüljünk, hirdessük a tejszövetkezetnek üdvös eszméjét, hogy a nagy küzdelmek között élő gazdátársaink sorsán javítandó, azokat a tejszövetkezetbe leendő belépésre buzdítsuk, mert a gazdálkodó közönség vagyoni gyarapodása egy az ország, édes hazánk vagyoni gyarapodásával.

A hazaszeretet, az igaz hazafi kötelessége tehát, a jó, az üdvös eszmenek terjesztésére és megvalósítására közrehatni.

Gazdasszony képzés.

IV.

A nevelés célja egyébként sem az, hogy egyes vágyak túlfejlesztését mozdítsa elő, hanem, hogy az embert mint fejlődő lényt, összes tehetségeinek aránylagos fejlesztésével rendeltetésének betöltésére képessé tegye.

A földmívelő leányának rendeltetése a háztartás vezetésén kívül még arra is kiterjed, hogy majdnem urának munkájában támasza, segítő-társa legyen. Jó családayává válják, ki vigaszt talál és vigaszt tud nyújtani az élet ügyes-bajos dolgaiban a férjnek, a családnak, hű feleségé,

ki szeretettel törji le ura homlokáról a napi munka okozta verejtéket, ügyes gazdasszonya, ki megtakarítja, nem pedig elkölti mit a férj keres.

Annak az iskolának tehát, mely magyar gazdasszonyokat akar képezni, mely a magyar Alföld és népe nemzetfentartó hivatását elősegíteni akarja, arra kell törekednie, hogy növendékei a vallás-erkölcös oktatás mellett, melyre oly fokban van szükségük, hogy az ne csak egész valójukat áthassa, hanem elhagyva az iskolát, azt a szellemet a családba is átplántálhassák, meghonosítsák, hogy egykor férjhez menve, az igazi tiszta családi élet megalapítói legyenek. Alapos elméleti és gyakorlati kiképzést nyerjenek mindazon dolgokban, mint a háziipar és női kézimunka, a háztartás vezetése, a kerti gazdálkodás, a háziállatok és baromfitenyésztés, melyek tudása által gondos és jó háziasszonyokká válhatnak.

Ezen cél elérésére azonban kerülnie kell a műveltség minden luxusát és csak azt és annyit tanítani, mennyire a kitűzött cél elérésére szükség van, figyelembe kell venni, hogy a leányok neveltetése jövendőbeni hivatásuknak megfelelő legyen, hogy képzettségük leendő férjük, a parasztgazda, műveltségi fokát túl ne haladja, hogy így beilleszkedhessenek s jól érezzék magukat azon körben, melyben élniök kell.

Figyelembe kell vennie, hogy a főcél nem az, hogy a leendő gazdasszony különféle tárgyból sokféle ismeretet szerezzon, hanem arra kell törekednie, hogy a tanulók a tanultakat alaposan megértsék, gyakorlatilag elsajátítsák, hogy adandó alkalommal azt megfelelő biztonsággal alkalmazni is tudják, hogy hivatásukat jól felfogni s betölteni tudó nőkké, gazdasszonyokká váljanak.

Mai nap fennálló leánynevelő intézeteink közül egy sem szolgálja ezen célt. Nem, mert az elemi iskolán kívül valamennyi többet tanít s többre nevel, mint amennyire a földmívelő leánygyermekének szüksége van.

Elég a földmívelő s általában a munkásosztály leány gyermekeinek az elemi iskola hat osztálya, sőt annak tantervéből is kihagyandó lenne mindaz, mire szüksége nem lesz, s mi a hazaszeretet s szépízlés szempontjából nem szükséges: beillesztendő az életcél szolgáló ismeretek.

A földmívelő és általában a munkásosztály leány gyermekei részére szükséges közismereti dolgok elsajátítására teljesen elegendő lenne öt évfolyam s az így megrövidített tanfolyamú elemi iskola fölé kell szervezni a gazdasszony képzőt, két évi tanfolyammal úgy, hogy annak végzetével 14 éves kora betöltésével már a családban értékesíthesse mindazokat, melyeket neki az iskola életre nevelése nyújtott.

Természetes, hogy eltörendő lenne a gazdasági ismételő iskola, melylyel — figyelembe véve, hogy a gazdasági tanításra szánt heti óráinak száma 2—3, — célt a legjobb akarrattal sem tudunk érn.

Az így szervezendő gazdasszony képzőben szerezzék meg azután a leendő gazdasszony a neki szükséges növénytani, állattani s vegytani ismereteket, sajátítsa el elméletileg, de főleg gyakorlatilag a konyhakertészetet, baromfitenyésztést és gyümölcstermesztést, a tejkezelést. Itt ismerkedjék meg a háztartással s mindazon gazdasági ismeretekkel, melyekre élethivatásában szüksége leendő.

Fagylalt-különlegességek kizárólag Hubert János cukrásznál (Iskola-utca 4. szám) kaphatók.

Vasár- és ünnepnapokon külön helyiség áll tisztelt vendégei rendelkezésére.

Minden elemi iskola mellett egy mintagazdaság álljon fenn, de különösen minden alföldi tanyai iskola egy egy mintagazdaság legyen, hol a gyakorlati kiképzés ténynyé váltassék, hol a leendő gazdasszony begyakorolhassa elméletileg szerzett ismereteit.

Ez az iskola azután jelmondatának tűzze ki, hogy „a munka szülője minden jólétnek“.

(Folyt. köv.)

Rom. kath. kántori illetmények.

A rom. kath. kántor javadalmi ügyének rendezése érdekében, a községi közgyűlés által kiküldött bizottságot, dr. Uhlár István esperes f. hó 7-re hívta ülésre össze.

Az ülésen a kiküldött bizottság teljes számban megjelent, jelen volt ott Porubszky József plebán és Hornyik Károly h. kántor is.

Réti Ferenc bizottsági tag, akinek kezdeményezése folytán történt az ügy rendezése, az ülés megnyitása és az elnöki előterjesztések után kijelentette, hogy figyelemmel azon nagymérvű, a hátramaradt családtagokra nézve vagyoni szempontból sem indokolható nagy költségekre, melyeket a lakosság az utóbbi évtizedekben mind nagyobb mérvben kifejt, nézete szerint a kántori stóla és egyéb illetmények megállapításánál oda kell hatni, hogy a túlköltségekre a temetkezők részéről határ szabassék.

Nem kívánja egyáltalában a kántort a tisztességes megélhetés anyagi eszközeitől megfosztani, de viszont az sem engedhető meg, hogy a bucsuzatok díjait, tetszése szerint állapíthassa meg a kántor.

A bizottságnak nagy többsége Réti Ferencnek álláspontját el is fogadta és magáévá tette a legnagyobb részben a kántori külön illetmények és stólára nézve azon díjtételeket, amelyeket a szentesi rom. kath. egyháztanács állapított meg és melyeket az elnökölő esperes a bizottságnak előterjesztett.

Voltak egyesek a bizottságnak tagjai között, akik azon álláspontot foglalták el, miszerint nem lehet Csongrádon a kántornak díjait a szentesi díjtételek értelmében állapítani meg, mert szentesen sokkal több föld és egyéb ingatlanokbani javadalma van a kántornak, mint Csongrádon.

A bizottság tagjainak nagy többsége mindazonáltal megmaradt álláspontja mellett azért, mert a csongrádi rom. kath. hívők száma kétszer oly nagy, mint a szentesieké.

Alkalmi beszéd.

Tartotta dr. Guttman Mihály az áll. polg. fiúiskola ünnepélyén, 1904. június 8-án.

Örömmel ültünk ma, kedves tanuló ifjúság; ünnepeljük Ő felsége I. Ferenc József dicsőségesen uralkodó királyunk megkoronázásának 37-ik évfordulóját.

37 éve immár, hogy a magyar nemzet az egybesereglett tengernyi népözön üdvözlő moraja, fölzengő hódolata közepette megkoronázta királyát; 1867. jun. 8-án volt az a nagy nap, midőn a király hazánk minden tájából eredt halmon az ég 4 tája felé vágott, hogy megvédelmezze e hont a Kárpátok bércseitől Adria tengerének szirtes karimájáig; megvédelmezze nyugati határfolyójától le havasalföldig, a Duna folyamnak sziklázatonyáig.

Kedves nekünk ez az ünnep, kétszeresen kedves történelmi, jelentőségteljes mozzanatainál fogva; mert amellett, hogy a király megkoronázásának ténye egymagában is örömeztetéseket fakaszt a nemzet szívében; amellett, hogy Szent István koronája a legszentebb és legdrágább nemzeti eszmék és törekvések hordozója és kifejezőjeként csillog tündöklő tényével lelkünk előtt, visszatükröződven benne egy országnak áldása és boldogsága, valamint hogy a ragyogó, gyöngyöző harmatcseppben megcsillan az ős tavasz leírhatatlan színpompája; mindezen örömfakasztó érzések mellett még nemzetünk tartalomdús történetének egyik legszebb, legnevezetesebb napját ünnepeljük a megkoronázásban, mert 1867. évi jun. 8-án országos fényvel és ünnepséggel történt megkoronázás nemzetünk küzdelmes történetének legjelentősebb határköve gyanánt domborodik ki előttünk, egyrészt méltó befejezésül a kitartó küzdelmek és szenvedések szakadatlan láncolatá-

HIREK.

— **A koronázási ünnep.** F. hó 8-án volt 37-ik évfordulója annak, hogy dicsőségesen uralkodó királyunk fejére tették Szent István koronáját. E napon a nagytemplomban ünnepélyes isteni tisztelet tartott, az iskolák pedig ünnepélyeket rendeztek. Az állami elemi iskolákban az osztálytanítók magyarázták meg a nap jelentőségét a tanulóknak. A polgári fiúiskolában dr. Guttman Mihály, a leányiskolában pedig Sövényházy Antal tartottak alkalmi beszédeket. dr. Guttman Mihály szép beszédjét lapunk tárcarovatában közöljük.

— **Papválasztás.** A csongrádi izraelita hitközség f. hó 5-én tartott közgyűlésében dr. Guttman Mihályt hitközségi papnak egyhangú lelkesedéssel megválasztotta. Gratulálunk a hitközségnek a szerencsés választásért, dr. Guttman Mihály lelkes urnak pedig jó kívánatainkat támogatjuk.

— **Elégtétel Tergina Gyula tanfelügyelőnek.** Vármegyénk volt kir. tanfelügyelője ellen dr. Kelemen Béla képviselő és társai a közoktatásügyi miniszterhez feljelentést adtak be, mit a miniszter átvizsgálás végett a megye közigazgatási bizottságához küldött le. A vizsgálat megtartatván, a vádak alaptalanoknak bizonyultak. Minek következtében a miniszter leirt a megyéhez, hogy a fegyelmi vizsgálatot beszünteti.

— **Szily Tamás** orsz. tejjgazdasági felügyelő múlt vasárnap Csongrádra érkezett s itt tudakozódott afelől, hogy azok a csongrádi gazdák, akik a fajteheneket kérték, tagjai-e a tejszövetkezetnek? s kiknek részére hozza javaslatba az igazgatóság a fajtehenek kiosztását? Erre vonatkozólag ma délután 2 órakor értekezlet lesz a község házában, amelyen Galambos Sándor és Páncél Károly igazgató urak is megfognak jelenni. A tejszövetkezetnek már 203 üzlet-része van jegyezve, s most három ivvel járnak a tanyai lakosok közt, akiknek azért előnyös lesz belépni; mert nem kell, hogy ők hordják be a tejet mindennap, hanem a tejszövetkezetnek kocsija lesz erre: a gazda a tejet ólomzáros edényben küldi a tejcsarnokba, s itt beírják a kimért tejet az ő könyvébe, s a kocsis átadja a nyugtát és üres edényt a gazdának, úgy hogy nem lehet károsodnia senkinek.

— **Esküvők.** F. hó 14-én vezeti oltárhoz Greskovics István földbirtokos Kókai Ferenc kedves

leányát, Mariskát. — Nagypál Ferenc pedig ma esküszik örök hűséget Kása Emiliának.

— **A hódmezővásárhelyi szövetkezet meghívása.** Vékony József, a hódmezővásárhelyi tejszövetkezet elnöke a napokban értesítette a csongrádi tejszövetkezet igazgatóságát, hogy szívesen látnák e hó 15., 16., 17. és 18-dika táján — amikor már a vasútnál fogják várni a csongrádi gazdákat s megmutatnak mindent, ami a tejszövetkezet körébe tartozik. A többi közt ezeket írja a nevezett elnök úr szíves levelében: „Mi 1902. év április hó 27-dikén 78 drb üzlet-részzel alakultunk és meg is indultunk ugyanazon év június hó 20-án. Az oly kicsi, de lelkes tagokkal megindult szövetkezet hamar megszorodott, mikor működni kezdett, s mikor látták, hogy nem buktunk meg — akkor kezdtek a más kárán tanulni szeretők, a félénkebbek is beiratkozni, úgy hogy ha helyünk volna — ma már ezeken is lennénk: csak hogy most már nem akarjuk bevenni azokat, akik később jelentkeztek, mert mi is, mint a csongrádiak tervezzük, az igazgatóság tagjai fizetés nélkül szolgálunk a gazdák érdekében.

— **Közgyűlés.** Csongrád község képviselő testülete f. hó 13-án, délelőtt 9 órakor rendes közgyűlést tart.

— **Becsútták az óvodákat.** Végre hosszas fontolgatás után, mivel a számarhurut járványszerűleg lépett fel, az orvosok az óvodák becsukását indítványozták, mit is Csongrád vármegye alispánja elrendelt. Az iskolákból pedig az e betegségben szenvedő tanulókat a tanítók tiltják el az iskolalátogatástól. Ehhez az eljárás-hoz egy kis szó fér, mert hogy melyik gyermek van tényleg ebben a bajban, azt az orvosok vannak hivatva megállapítani s nem a tanítók. Az ilyen intézkedés mellett történik meg, hogy egy kis leányt, mert erősen köhög, tanítója kitiltja az iskolából, jöllehet, a házi orvos nem találván súlyosnak a bajját, megengedi neki az iskolába való járást. Végére is a törvény azért tervezte a közegészségügyi bizottságokat, hogy ilyen fontos alkalommal összehívassanak s több szem többet lát, közös elhatározással intézkedjenek.

— **Nem teljesített kérelem.** Gazdáink közül 25-en, mint megirtuk, kérelemmel járultak a földmivelésügyi miniszterhez, hogy figyelemmel a létesítendő tejszövetkezetre s arra, hogy Csongrád községben az állattenyésztés felújítása okvetlenül szükséges, részükre a miniszter simenthali fajteheneket, üszöket kedvezményesen áron, részletfizetésre adományozzon.

nak, másrészt méltó kezdetül az áldásdús alkotmányos élet szorgalmas, boldogító munkájának.

Az 1867-ik évi június 8-dika a kibékítő szírvány isteni jeleként tünik fel nemzetünk történetének befellegzett egén dúló viharok, cikázó villámok és fergeteges zivatarok után; június 8-dika méltán fejezi be a nagy és dicső napok szép koszorúját, mely napokat ez iskolaévben, itt, iskolánk falai közt, hazafias szívvvel és lélekkel ünnepeltünk.

Tekintsünk csak vissza az első nemzeti ünnepre. Az első nemzeti ünnep, melyet ez iskolaévben méltattunk volt október 17-dike. Hazánk nagy bölcsének, Deák Ferencnek volt az szentelve és az iskolaév utolsó nemzeti ünnepe a mai nap, június 8-dika a megkoronázás dicső ünnepe.

Mily csodálatos, hogy iskolaévünk első és utolsó nemzeti ünnepe, noha időben oly távol esik egymástól, mégis ok és okozat tekintetében elválaszthatatlan összefüggésben áll egymáshoz; Deák Ferenc és a megkoronázás történetünk egy és ugyanazon fejezetébe tartoznak. Deák Ferencel ajándékozott meg bennünket a jóságos gondviselés, hogy mélyreható, higgadt bölcsességével, rendületlen hazaszeretetével és átható éleslátásával megtörje azt a sötétséget, melyet oly férfiak terjesztettek körülöttünk, kik nemzetünk legszentebb érdekeivel, legkimagaslóbb eszményeivel, leghőbb törekvéseivel szembeállították hideg részvétlenségüket, önző céljaikat és évszázados előítéleteiket; kik a félreértések és elferditések torlaszaival elakarták zárni a király szívet nemzetétől. Deák Ferenc husvétii cikkében méltó kifejezésre jut a magyar nemzet királyához való hűséges ragaszkodásának szivdobbanása. Szavai közvetlenül hatottak a király szívére és ebben rejlik kiváló fontosságuk legfőbb mozzanata, mert éppen e közvetlenség útját egyengette az áldásdús összhangzatnak, a végleges kibékülésnek, félreértéseket ki-

záró kölcsönös megértésnek, mely mindjobban megerősödött és szilárdabb alakot öltött. A béke üdvös munkájának teljes sikerét elősegítették külső történelmi események is, így aztán kibontakozott végre a magyar alkotmány csorbitatlan egészének tökéletes elismerése azon alapvető értelmezés szerint, melyet Deák Ferenc felirati javaslatában oly bölcsen és világosan feltárt.

Igy tehát feleleveníti bennünk a koronázási ünnep mindazon érzéseket, melyek egy egész nemzet keblét eltöltik, midőn egyszerre teljesülve látja leghőbb kívánságait, megmentve és biztosítva csorbitatlan alkotmányát, midőn szeretettel érzi magát egyesülve királyával, kinek jogara a magyar nemzet boldogsága, a törvények szentsége, a szorgalmas munka áldása fölött örökösök; a tudomány és művészet fejlesztésének és haladásának útjait egyengeti.

De azonkívül, k. tanuló ifjúság, még egy örvendetes mozzanat járul hozzá hódoló ünnepünk ez idei évfordulójához. Dicsőségesen uralkodó királyunk szeretete végkép eltüntette azon ellentéteket és félreértéseket, melyek súlyosan nehezettek őseinkre évszázadokon át; a magyar nemzet kegyeletével saját kegyeletét is egyesítette azon felséges királyi szóval, mely hazainti II. Rákócy Ferenc hamvait; a király akarata a nemzet leghőbb óhajával találkozik viharos multunk egyik legkiválóbb hőse, II. Rákócy Ferenc halhatatlan emlékének kegyeletes tisztelésében. Eppen két hónappal ezelőtt, vagyis április 8-án volt II. Rákócy Ferenc halálának évfordulója; 180-ik éve immár, hogy teste idegen földben porladozik; hogy magyar zarándokok Rodostóban, Törökországban keresik fel szent sirhelyét; most pedig haza szólítja onnan szeretett királyunk legszebb, legnemesebb elhatározása.

Véssétek szívetekbe, k. tanuló ifjúság, a mai ünnep magasztosságát; vigyék át a mindennapi

Ezen kérelmet a miniszter elutasította azzal, hogy nincs azon helyzetben, hogy azt teljesítse. Belátja, hogy az állattenyésztés szempontjából a vér felrészítésre szükség van s azt ajánlja, hogy szerezzenek be a gazdák simentháli teheneket s kegyesen megengedi, hogy arra a kerületi állatfelügyelő is közreműködjék s költségeit a miniszter tárcája terhére számolja el. A bevándorolt ruthének segélyakciójára van pénze a miniszternek, de a magyarság fentartó elemének, a nagy terheket viselő alföldi magyar segélyezésénél csukva a marka. — Mint lapunk zártkör értesültünk, a földmívelésügyi miniszter másképp, még pedig kedvezőleg döntött.

— **Tűzrendészet.** Csongrád község a f. évi tavaszi tűzrendészeti vizsgálatokról benyújtotta jelentését a főszolgabíróságnak, melynek alapján Tasnády Imre főszolgabíró elrendelte, hogy Csongrád község előjárósága publikáció alkalmával tegye közhírré, miszerint minden háztulajdonos köteles házában beszerezni és készenlétben tartani egy szikra csapot; valamint arra ügyelni, hogy udvarán egy 2 hektoliter tartalmu hordó, vízzel megtöltve legyen. Egyben felhívta Kádár Ferenc, Illés István, Kocsis András, Dóka László, Kádár János, Atkari István, Ovári János, Nagyistók András, Kis Mihály, Polyák Mihály, Tyukász Pálné csongrádi lakosokat, az építkezési szab. rend. 20-a alapján, hogy tűzveszélyes kézményeiket 15 nap alatt lebontsák és átalakítsák, mert különben tűzveszélyesnek megállapított deszka kéményeik, vagy szabálytalanul épített téglakéményeik le fognak romboltatni, saját költségükön felépíttetni s ellenük a büntető eljárás megindítatik, mely esetben az 1879. évi XL. t.-c. 141. §-a alapján 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesznek sújtandók. Igen helyes volt végre szigorú intézkedésekkel elejét venni a gyújtogatásoknak!

— **Vizsgálatok.** Az ev. ref. és izraelita tanulók hittan vizsgálati a polgári iskolákban ma tartatnak meg. Ugyancsak ma d. e. lesz az iparos tanonciskolákban is a vizsga.

— **A kormány és az olasz borvám.** Hieronymi kereskedelemügyi miniszter az olasz borvámról egy nála levő küldöttség előtt úgy nyilatkozott, hogy arra gondolni sem lehet, hogy az olasz bor a behozatalnál kedvezménybe ne részesítse-

életbe azokat a szent érzelmeket, melyek királyunkhoz való hódolatunkból és a rendületlen hazaszeretetből fakadnak és akkor méltán fogjátok kitölteni azt a helyet, melyet a mindenható Isten kirendelt számotokra az élet nagy iskolájában. Az élet nagy iskolájában mondom. Hiszen emlékeztek még, k. fiaim, arra a szép gondolatra, melyet iskolánk szeretett igazgatója a névnapi üdvözlés emelkedett hangulata alkalmával kifejtett, hogy t. i. iskola az egész élet; nagy iskola, hol tovább is kapunk feladatokat, miket csak szorgalmas munkával, lelkiismeretes tevékenységgel és mély kötelességtudattal lehet sikeresen megoldani; minthogy pedig ti hozzá vagytok szokva ahhoz, hogy az iskolát helyhez kötöttnek képzeljétek, hogy azt bizonyos utcában, bizonyos házban felkeressétek, azt fogjátok most már kérdezni, hol van hát életünk nagy iskolája, melyet annyiszor emlegetnek; no hát fiaim, az élet iskolája is bizonyos meghatározott helyhez van kötve, akár csak ez a polgári iskola; csak hogy nem szűk falak közt, hanem egy egész ország határai közt. Életünk iskolája, a honpolgárnak kirendelt működési köre forrón szeretett édes hazánk, mint halhatatlan költőnk ihletett szava hangzik:

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely
Áldjon vagy verjen sors keze
Itt élned, halnod kell.

E nagy iskolának böles igazgatója, hazánk jószágos, böles, nemes és gondviselészerű atyja Ó felsége I. Ferenc József koronás királyunk, kihez mindnyájan szívvel és lélekkel, odaadó szeretettel, — hűségese hódolattal ragaszkodunk. Nincs nagyobb óhajunk, nincs forróbb kívánságunk, mint az, hogy

Eljen a király
Eljen a haza!

sék, mert azt egyéb országos gazdasági és politikai érdekek megkövetelik. Ez magyarul annyit jelent, hogy vámentesen jön be egy csomó olasz bor s lejjebb száll a homoki bor ára.

— **Értesítés.** Mindazok, akik dr. Dékány Béla főorvos előadását az első segélynyújtásról hallgatták, igazolványukat átvehetik Gyánti István rendőrbiztostól.

— **Az elemi iskolai vizsgálatok.** A csongrádi állami belterületi iskolákban a közismereti tantárgyakból, a következő sorrendben tartatnak meg a vizsgák: június 15-én d. e. központi II. fiú, d. u. sip-utcai II. leány; június 16-án d. e. kereszt-téri I. fiú és I. leány, d. u. kereszt-téri II. fiú és II. leány; június 17-én d. e. sip-utcai I. fiú és I. leány, d. u. sip-utcai III. fiú és III. leány; június 18-án d. e. belvárosi I.—II. vegyes, d. u. központi I. fiú és I. leány; június 19-én d. e. gazdasági ismétlő I.—III. fiú és leány; június 20-án d. e. központi IVb fiú, d. u. központi IVa leány; június 21-én d. e. központi IIIa fiú, d. u. központi IVb leány; június 22-én d. e. központi IIIa leány, d. u. központi IIIb leány; június 23-án d. e. központi V.—VI. fiú, d. u. központi V.—VI. leány; június 24-én d. e. központi IVa fiú, d. u. központi II. leány; június 25-én d. e. IIIb fiú. A hálaadó isteni tisztelet június 26-án lesz.

— **Biciklizés a járdán.** Régebben kezdtek szokásba venni a biciklizők, hogy a gyalog járdán veszélyeztessék a járás-kelést. Ennek a sportnak azonban az akkori főszolgabíró csakhamar elejét vette. Legújabbán ismét ilyen tünetek mutatkoznak, miért ha az eset ismétlődik, a t. bicikliző urakat személyesen is megnevezzük, hogy intse őket egy kis rendre a főszolgabíró.

— **Táncitanítás.** Bodnár Sándor táncitanító az iskolai vizsgálatok befejeztével, a „Központi” szállodában tánciskolai tanfolyamot nyit, melyre a jelentkezések már most elfogadhatnak. A tanítás a délutáni órákban 5—7-ig tartatik. Táncitanítási díj az egész időnyre 16 korona. Táncitanítói oklevelét Bodnár Sándor a berlini táncitanítói akadémián nyerte. A szülők és fiatalok mindenesetre szívesen fogadják eme hírünket.

— **Villámütés.** F. hó 4-diki szép esőzést villámok cikázása vezette be, amikor is özv. Lantos Imrénének bukrospartí tanyáján egy ökröt a villám agyonsújtott.

— **Rekedt csikó.** Két magyar veszekedik a piacon. Feladja a szót az egyik:

— Hiba van a csikóba!
— Milyen hiba?
— Akadozik a torka.
— Mán megkövetöm alásan — vélekedik a másik atyafi — akár akadozik a torka, akár nem, azért nincs abba hüba. Nem neveltem én azt kántornak.

— **A Tiszába fült.** Dragon Rókus 19 éves legény f. hó 7-én a Bodor-szigetnél a kocsit mosogatta a Tiszában, miközben oly szerencsétlenül csúszott meg, hogy a víz sebes árja elragadta s nem lévén közelben segítség, a Tiszába fulladt. Holttetemét 9-én fogták ki.

— **Garázda legények.** Három tésztagyúró, névszerint Sztójkor Lázár, Menezer Mihály és Mihály Gábor péklegények erősen összetűztek Konkoly Mihály kocsisal azért, mert Konkoly nagyobb szerencsével udvarolgotott a háznál foglalatokodó dézsatündérnek, mint ők. Az összezördülés alkalmával Konkolynek a fejét alaposan helybenhagyták és két körmét fölöslegesnek találván, levették. A garázdálkodók feljelentettek.

— **Tűzek.** Alig múlik el hét, hogy a szőlők között tűz ne lenne. A hét folyamán is több tüzeset történt. Jó lenne, ha a hatóság utána nézne a dolgoknak, mert a szőlőkben leégett sok kunyhó azt a meggyőződést kelti az emberben, hogy némely esetekben bűnös kezek is okozhatják a tüzet.

— **Elítélt pénzhamisítók.** F. hó 8-án itélkeztek Kónya István és fia felett Budapesten. Kónyát tudvalevőleg Gyánti István rendőrbiztos fogta el a múlt évi augusztusi vásáron, amikor hamisított 5 koronásokon akart túladni. Kónya a hamis pénzeket csizmájában hordta, melyekből legtöbb vendéglősnek juttatott egy-két darabot. Az öregot a törvényszék 3 évi, fiát pedig 2 és fél évi fegyházra ítélte el.

— **Állategészségügy.** A legutóbbi hivatalos kimutatás szerint megyénk területén a következő állati betegségek fordultak elő: Horgoson ragados szájsz. és körömfajás; Tömörkényen takonykór és bőrtéreg; Kisteleken, Sándorfalván, Fábianshegytényén, Magyartésén és Nagymágocon sertés-oreánc; Sövényházán sertésvész.

— **A romlandó tartalmú postai küldemények.** A nyári időszak beálltával a postaigazgatóság felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a küldemények tartalmának esetleges gyorsan romló voltát magán a csomag burkolatán és a szállítólevélén is feltűnő módon jelezze. Ajánlatos továbbá, hogy a feladók jelezzék azt is, vajjon kézbesíthetlenség esetén a csomag visszaküldessék-e, vagy más címzettnek kézbesíthetlenség: Ilyen módon a feladó megóvhatja magát a károsodástól.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Ezen rovatban közérdekű felszólalások díjtalanul közöltetnek, a felelősség azonban a beküldőt terheli.

Postamizériák.

Kaptuk a következő sorokat a közönség köréből, s minden magyarázat nélkül közre adjuk, mert annak tartalmával teljesen egyetértünk. A levél így szól:

Tisztelt Szerkesztőség!

Ha Csongrádot még eddig senki sem mondta a világ közepének, akkor csak rövid idő kérdése lehet, hogy azzá legyen. Már is mutatják egyes jelenségek, hogy azzá fog válni. Így a világ közepe, — tudniillik sziget a szárazon — olyan értelemben, mint egy semleges terület, amely szerencsésen elkerüli a hajó, vasút és postaközlekedés sűrűbb forgalmát, hanem csak szorítkozik arra, hogy lehetőleg minél szűkebb korlátok közé szoríttassék a forgalom. Volt naponként 2 hajójárat, ezt megsokalta, s most csak egyszer megy két napban Szegedre, Szolnokra. Volt hajnali vasuti közlekedése, ami a gyümölcszállításra nézve nagy előny volt: erről is lemondott — nehogy jobb árakat kapjon a csongrádi gazda a gyümölcsökért, mert akkor elvisznek innét minden barackot.

Hát még ha a levélírás általános divatba jönne! Akkor minden friss hír eljutna a nagyvilágba s így Csongrád nem maradna elrejtve a rengeteg világ közepében!

Azért tehát a postahivatalt sem akarja állami kezelésbe adni az előjáróság (Ezt nem az előjáróság adja; ezt csak kérhetné az államtól az előjáróság. Szerk.), sőt épp azért helyeztette el az előjáróság a postaszekrényeket is úgy, hogy csak a főtéren, egymástól 20—30 lépésnyi távolságra engedélyezett 3 postaszekrényt (Ezt sem az előjáróság engedélyezte, hanem a postahivatal állította fel saját belátása folytán. Szerk.), nehogy a belsővárosi és Herke városi, meg Piroksa városi lakosok is a levélírásra fanyalodjanak, mert akkor az állam nem győznék levelező lappal, meg postabélyeggel Csongrádot ellátni!

Igy is alig lehet kapni sokszor, pedig most csak Csongrád középpontjára van szabadalmazva a gyűjtőszekrény s hetenként egyszer kapnak a bélyegárusok is bélyegeket a csongrádi postán.

De hát a m. kir. postaigazgatóság bizonyosan abban a boldog hiszemben van, hogy Csongrád lakossága irástudatlan — hogy itt csak épen fényűzésnek tekintik a levelezést, postai szállítást, s ezen okból kifolyólag a postahivatalt is nem akarja elegendőképp ellátni, hanem azt követeli, hogy az ott robotoló nők dolgozzanak kétannyi postatiszt helyett.

Csak ezeket akartam elmondani, hadd tudják meg az országos központban is: mert hát Csongrád csakugyan úgy el van rejtve a rengeteg világ közepébe — hogy ha nem kiabálunk, itt felejtnek bizony bennünket, s elmaradunk a világtól végkép! Tisztelettel

Levelező.

Anyakönyvi bejegyzések

1904. június 4-től június 11-ig.

Születések: Makai János, Zsiga Rozália, Tóth Gizella, Hajdú István, Mucsi Julianna, Tenyeri Etelka, Lantos Ferenc, Molnár Piroksa Margit, Dányi Julianna, Bujáki Sándor, Lovas Julianna, Bódi Pál Antal, Kuklies leány, Kajtár Henrik József, Blázsik Margit, Kapus Anna, Weisz Everin Hedvig Katalin, Eke László, Pozsár Anna, Darida István, Kalkeska Viktória.

Halálozások: Juhász Franciska 5 napos veleszületett gyengeség, Csobán András 6 éves tüdőgyulladás, Kádár Imre 2 hónapos tüdőhurút, (Kókai) László Sándor 2 hónapos tüdőgyulladás, Hajdú György 83 éves aggkor, Dömötör Rókus 16 éves mirigygyümökör, Nagygyörgy Péter Pál 11 hónapos tüdőgyulladás, Kuklies leány halvaszületett, Dinter Dávid

66 éves tüdőgümőkór, Dragon Rókus 17 éves vízbefulladás, Szemerédi Erzsébet 73 éves aggkor, Gyovai István 9 hónapos göresök.

Eljegyzések: Sztolárik Pál Káival Rozáliával, Német János Fái Annával, Kókai János Pap Máriával, Varga István Patai Franciskával.

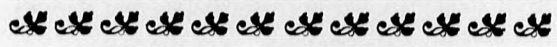
Házasságkötések: Sinkó István Tancos Johannával, Pap Sándor Lajos Veronikával.

Társszerkesztők:

BLÁZSIK MIHÁLY ÉS SÁGHY MIHÁLY.

Kiadók és laptulajdonosok: **BOZÓ ÉS JUSTIN.**

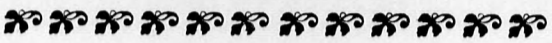
Bozó és Justin könyvnyomdája.

Ügyes és megbízható utcai ujságelárúsító fiúk

jó kereset mellett azonnal
felvétetnek.

Bővebb felvilágosítást a Csongrádi Ujság
kiadóhivatala nyújt.

Figyelem!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Csongrádon

szobafestő (mázoló) mesterséget

kezdettem. — Több éveken át szerzett szakképzettségem folytán elvállalok szobafestést (mázolást), aranyozást, ajtó- és ablakfestést, padozatlakkozást, bútorfestést zománccal (porcellánlaggal) vagy olajfestéssel, cimtáblafestést, tapétázást és minden e szakmába vágó munkát a legdivatosabb kivitelben, jutányos árszámítás mellett.

Gyors, pontos és jó munkáért kezeskedem.

Értekezhetni lehet velem Neuschwender Lajos szállodájában.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

Gudrica József
szobafestő és mázó.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a néhai édes anyám özv. Hubert Jánosné tulajdonát képező, 36 év óta fenálló

cukrász-üzletet

átvettem, s azt az enyémmel egyesítve fogom tovább vezetni.

Főtörékvésem lesz ezután is, úgy mint eddig, a n. é. közönség pontos és szolid kiszolgálása.

Vidéki rendeléseket azonnal, a legpontosabban teljesítek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

Hubert János
cukrász.

Borbély- és fodrász-tanoncnak

egy jó családból való, ügyes fiú
felvétetik. — Jelentkezni lehet

Tancos István borbély- és fodrász-üzletében
Csongrád, Szőlőhegyi-utca.

BRÁZAY FÜLE
SÖSBORSZESZ
NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNALATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

Egy ügyes fiú

Györy Ferenc férfiniszabónál (Félegyházi-út
39. szám) tanoncnak felvétetik.

Válogatott csongrádi borok:

Literenkint kimérve . . . . . 28 kr.
Adó nélkül nagyban . . . . . 18 kr.

Elsőrendű kőbányai sörök (jégbe hűtve):

Nagy üvegenként . . . . . (14 kr.
Üveg biztosíték (vagy esere) . . . . . 6 kr.
Literenkint kimérve . . . . . 24 kr.
25 literes hordónként . . . . . 5 frt — kr.

Jég a délelőtti órákban:

Kilogrammonként . . . . . 1 kr.
Métermázsánként . . . . . 60 kr.

Valódi párlatok

(saját főzés):

1 L. valódi törkölypálinka 1 frt — kr.
1 L. val. borseprúpálinka 1 frt — kr.
1 L. valódi szilvapálinka . 1 frt — kr.
1 L. valódi sárga barack-
pálinka . . . . . 1 frt 60 kr.
stb.-féle égetett szeszes italok jutányos
árakon kaphatók, nagyban és kicsinyben

AUSLÄNDER JENŐ

pálinkafőző és finomító, bor- és sörkereskedőnél
Csongrád.

Nagy meglepetés.

Az életben többé nem lesz oly alkalom:
500 darab 1 frt 95 krért.

Egy gyönyörűen aranyozott pontos óra, jól járó, 3 évi jótállás mellett, hozzá való láncsal. 1 divatos férfi se-lyemnyakkendő. 3 drb zsebkendő. 1 pompás fértgyűrű utánzótt kövel. 1 pompás bórpenztárcsa. 1 pompás zseb-tükör. 1 pár kezélogomb. 3 mellgomb. 3%-os doublé-aranyból, patent rugóval. 1 finom nikkel tentatartó. 1 esinos képes album 36 képpel, a világ legszebbjei. 1 elegáns párisi női broche (ujdonság). 1 pár simliköves fülbevaló (gyémánttal összetéveszthető). 3 juxtárgy, nagyon mulatságos, fiatalok és öregeknek egyaránt. 20 igen szükséges levelezési tárgyak és még 400 különféle nélkülözhetetlen háztartási cikkek. **Mindezen tárgyak összesen az órával együtt, amely magában is már e pénzt megéri, csak 1 frt 95 krba jönnek.** Szétküldés a pénz előzetes beküldése után vagy utánvétel mellett.

P. Lust Krakau.

Meg nem felelő tárgyakért a pénz visszaadatik.

Legtökéletesebb ártalmatlan

arctisztító és szépítő szerek:

Kamilla-arc-crème egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrkiütések, bőrvörösség, bőratka (mitesser) és mindenemű bőrtisztítatlanságok ellen. **Hatása bámulatos!** Ára 1 korona.

Kamilla-szappan kitűnő arc-símító szer. Ára 70 fillér.

Kamilla-hölgypor kitűnően tapad és az arc bőrnek üde és természetes színt ad. Kapható fehér, rózsas és (barnáknak) crème színben. Ára 1 korona.

Kamilla-szájviz meggátolja a fogak romlását és elveszi a szájnak kellemetlen bűzét. Ára 1 korona.

Kamilla-hajszesz meggátolja a haj kihullását és erősíti a fejbőrt. Ára 1 korona.

Kapható egyedül a készítőnél

Balkányi Lajos a „Megváltó“-hoz címzett gyógyszer-tárában Csongrádon.

Valódi angol és francia illatszerek bármilyen illatban 1, 2, 3 és 5 korona.

Minden ujságban hirdetett szer eredeti árban és minőségben kapható.

Eladó ház.

A néhai Szőke Illés-féle Rózsa-utca 8. szám alatti ház szabadkézből örökáron eladó. Értekezhetni lehet az örökösök bármelyikével.

Új gyümölcspezsgő- és szikviz-gyár.

Alulírott van szerencsém a n. é. közönség, kereskedők és vendéglősök b. tudomására hozni, hogy a **serház-nál „HUNGÁRIA“** címen teljesen újonnan berendezett

gyümölcspezsgő- és szikviz-gyárat

nyitottam, ahol a legjobb minőségű gyümölcspezsgő (Cazeuse) és szikviz (szódavíz) igen jutányos áron kapható. — Viszontelárúsítók engedélyben részesülnek. Kérem a n. é. közönség becses pártfogását.

Nyilas János

„Hungária“ gyümölcspezsgő- és szikviz-gyáros Csongrádon.